

Melkschema's beter toegespitst op voerbehoefte van jonge kalveren

Jongvee kan harder groeien

De groei van een kalf in de melkperiode bepaalt al voor een belangrijk deel de potentie voor melkproductie in het productieve leven van de koe. Reden voor voerleverancier ForFarmers Hendrix om de melkschema's voor de melkperiode aan te passen.

tekst **Ivonne Stienezen**

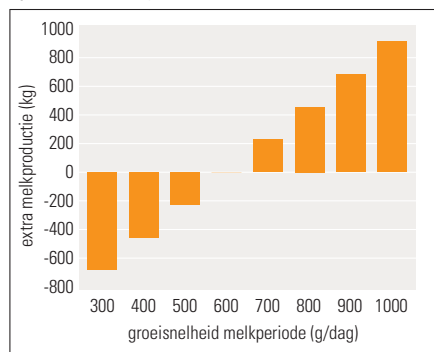
Voor veel veehouders is gezondheid het belangrijkste aspect van de jongveeopfok', vertelt Robert Meijer, productmanager bij ForFarmers Hendrix. 'Dat betekent dat ze kiezen voor een opfok waarbij het voorkómen van gezondheidsproblemen en uitval van de kalveren vooropstaat.' Bij een kalversterfte van 15 procent gemiddeld in Nederland is dat een logische gedachtegang. 'Maar we zien ook dat voor steeds meer veehouders de prestatie belangrijk is. En daar is nog veel te winnen.'

Om de genetische potentie van het jongvee beter te benutten, heeft ForFarmers Hendrix de melkschema's aangepast. 'De kalveren zijn immers de toppers van de toekomst, het is de moeite waard daarin te investeren', vindt Meijer.

Meer melk opnemen

Meijer laat resultaten zien van diverse wetenschappelijke onderzoeken. Daaruit blijkt dat een hoge (kunst)melkopname in de melkperiode, de eerste acht levensweken, leidt tot een hogere groei en een hogere melkproductie op latere leeftijd (tabel 1 en figuur 1). Ook de ontwikkeling van uierweefsel hangt samen met de

Figuur 1 – Effect van jeugdgroei in de melkperiode op de melkproductie op latere leeftijd

groei in de melkperiode, onafhankelijk van de groei in de periode daarna (tabel 2). 'Uit onderzoek van kalveren die onbeperkt melk kunnen drinken, bijvoorbeeld zoogkalveren, weten we dat kalveren veel melk aankunnen in die eerste periode, tot wel 12 liter per dag, dat is zo'n 1400 gram droge stof.'

ForFarmers Hendrix heeft zelf ook een proef gedaan op elf praktijkbedrijven. De helft van 250 kalveren kreeg 35 kg melkpoeder in de eerste acht weken, de andere helft kreeg 45 kg melkpoeder in diezelfde periode. Hieruit bleek dat kalveren op het intensieve schema gemiddeld 15 procent meer groei realiseerden. In de periode daarna, van twee tot vier maanden oud, bleven de kalveren een kleine voorsprong houden in groeisnelheid. 'De opname van meer melk van de juiste kwaliteit en volgens het juiste schema gevoerd, stimuleert ook de krachtvoeropname, in tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht', legt Meijer uit. 'Belangrijk daarbij is dat een specifiek pensstartvoer wordt gebruikt.'

Aanpassen voerschema

In veel opfokschema's krijgen kalveren in totaal 30 tot 35 kg melkpoeder en starten ze met 4 liter kunstmelk per dag. 'Dat ligt zeker in de beginperiode nauwelijks boven de voerbehoefte voor onderhoud, waardoor weinig energie overblijft om van te groeien,' stelt Meijer.

Reden om het voerschema aan te passen. 'We hebben nu twee aangepaste voerschema's, een standaardschema en een intensief schema.' Het nieuwe standaard-

Tabel 1 – Effect van biestvoorziening en melkschema op groei in en na de melkperiode

melkschema	biestopname laag		biestopname hoog	
	laag	hoog	laag	hoog
biestopname (liter)	2	2	6	6
kunstmelk (liter/dag)	5	tot 12	5	tot 12
resultaten groei (gram per dag)				
melkperiode (dag 1-52)	394	673	423	786
na melkperiode (dag 53-80)	920	878	971	1066

Tabel 2 – Effect van groei in melkperiode op ontwikkeling uierweefsel

groei week 9-14	groei melkperiode laag		groei melkperiode hoog	
	laag	hoog	laag	hoog
lichaamsgewicht (kg)	80	106	87	121
melkklierweefsel (g/100 kg lich.gew.)	16	15	24	23

schema gaat uit van 40 kg melkpoeder. Het intensieve schema gaat uit van 50 kg melkpoeder, aangemaakt in een hogere concentratie. Dat schema is voor veehouders die het maximale uit hun opfok willen halen. 'Hiermee is een groei van tegen de 900 gram per dier per dag mogelijk. Maar dat betekent wel dat de opfok goed voor elkaar moet zijn, met extra nadruk op de biestvoorziening. Voor een goede start is het van belang dat elk kalf de eerste uren na de geboorte genoeg biest krijgt.'

De kalveren die op dit intensieve schema zijn opgefokt, moeten gemakkelijk kunnen afkalven op 24 maanden. 'Om dieren eerder af te laten kalven, is het belangrijk de extra groei vóór het insemineren te behalen. De melkperiode is de uitgelezen periode om die voorsprong te pakken. Jeugd-groei is bovendien duidelijk efficiënter vanwege een lagere onderhoudsbehoefte.'

Besparen op opfok

De jongveeopfokkosten op een gemiddeld bedrijf liggen rond de 1500 euro per vaars of 1975 euro als de arbeid wordt meegeteld, blijkt uit cijfers van WUR. 'Omgerekend naar de kostprijs voor melk is dat 6 cent per kg melk', stelt Meijer. Volgens Meijer zijn een hogere groei, een gemiddelde afkalfleeftijd van 24 maanden en een lager vervangingspercentage zeker haalbaar. 'Als een bedrijf met een quotum van een miljoen kg melk zijn vervangingspercentage kan terugbrengen van 35 naar 30 procent en de gemiddelde afkalfleeftijd kan laten dalen van 26 naar 24 maanden, dan bespaart dat bedrijf 15.000 euro per jaar', rekent Meijer voor. 'In het quotumloze tijdperk wordt voer meer en meer de beperkende factor. Al het voer dat niet nodig is voor het opfokken van het jongvee, kan de veehouder benutten voor de melkproductie. Te veel jongvee gaat ten koste van de voerbenutting.' |

Hendrik Jan Arendsen Raedt, melkveehouder te Barchem:

'In de keuze bij de sperma-aankoop gebruik ik indexen als hulpmiddel. Maar de NVI-indexen zijn te veel samengesteld en er zitten componenten in die een te lage betrouwbaarheid hebben. (Bv)

Piet Boer, melkveehouder te Biddinghuizen en voorzitter FrieslandCampina:

'Melken 's ochtends, de wereld is in diepe rust, de zon gloort om de hoek en als de koeien de melkstal in komen lopen met uiers die net iets voller zijn dan 's avonds – zo mooi!' (NO)

Bonne Speerstra, veehandelaar te Sonneg:

'De boeren en de veehandelaars die het langst aan oude tradities vasthielden, hebben het niet gered.' (LC)

Erica Rijnveld, cowfitter te Polsbroek:

'Mijn opa ging met zijn koeien naar veekeuringen in de Lopikerwaard. Daar werd, voordat de jury haar werk kwam doen, alleen de staart van een koe even snel gekamd of geschoeren.' (AD)

Robert Kranendonk, tv-kok:

'Ik zou willen dat er weer meer dubbeldoelkoeien in Nederland zouden zijn.' (Du)

Minne Jansma, melkveehouder te Terzool:

'Ik houd niet van te veel poespas. Aan een hogere productie zitten vaak meer kosten. Ik kijk liever naar het uiteindelijke

resultaat, waarbij een gezonde veestapel vooropstaat. En dat lukt: we zitten nu op een gemiddelde levensproductie van 42.500 liter.' (Ss)

Cees 't Hart, hoofddirecteur FrieslandCampina:

'De Nederlandse samenleving begint gelukkig iets meer te begrijpen wat het belang is van de zuivelindustrie voor onder meer de werkgelegenheid en de bijdrage aan het inkomen van het land.' (Ab)

Erwin Ruyter, melkveehouder te Urk:

'Feit is dat het steeds moeilijker wordt om met onze eigengefokte koefamilie van de Ida's aansluiting te houden met de top van de genomicsfokkerij.' (Hp)

Aalt Dijkhuizen, bestuursvoorzitter Wageningen UR:

'Er is altijd vraag naar zuivel. Nu wordt die wereldwijde vraag wel een beetje gevoed doordat Chinezen hun eigen productie niet meer vertrouwen. De Chinese vraag naar zuivelproducten geeft Nederland een dikke pluim. Want in ons product hebben ze niet voor niets alle vertrouwen.' (Ab)

Bram Prins, melkveehouder te Ten Boer:

'Ik ben nog steeds blij dat ik boer in Nederland mag zijn met mijn familie. Een machtig land om melk te produceren, tussen steeds meer klanten die veel wensen hebben, maar zich ook laten verwennen door onze producten. Gelukkig het laatste jaar ook weer met een goede melkprijs.' (Bo)

Theo Spruit, biologisch melkveehouder te Zegveld:

'Sommige boeren hebben een hekel aan weiden, dat gepruts met een draadje zus en een hekje zo. Ik hou juist van dat geklooi. Ben echt een veehouder.' (Mm)

Erik Pel, manager DeLaval:

'Met intelligente selectiemethoden kunnen wij de koe zelf laten kiezen of ze naar buiten wil gaan of niet. Wat je dan ziet is dat de koe dan soms binnen een uur terugkomt of pas zes uur later. Terwijl de opinie van het publiek is dat ze tien uur buiten moet staan, omdat het zo hoort.' (Af)

Ko de Haan, melkveehouder te Beerta:

'Het is niet eenvoudig om goede stieren te vinden, want wij willen niet van die smalle koeien.' (Mm)

Theo Lam, hoogleraar mastitismanagement:

'Slechts 10 procent droogzetten is te gortig hebben we in Denemarken geleerd: tot 2009 kreeg daardoor 40 procent mastitis. Maar 75 procent droogzetten is niet nodig. Het kan best met wat minder.' (Mm)

Arnoud Ramaker, melkveehouder te Wadenoijen:

'Wij kopen rietjes met ons verstand, maar maken de paring op gevoel. Daarbij kiezen we bij de aankoop van spermarietjes bewust voor variatie in de afstamming. Inteelt is dan helemaal geen probleem.' (Vh)

Bronnen: Boerderij vandaag (Bv), Nieuwe Oogst (NO), Leeuwarder Courant (LC), Algemeen Dagblad (AD), DWDD University (Du), Schakel in succes (Ss), Ambitie (Ab), HI plus! (Hp), Boerderij (Bo), Melkveemagazine (Mm), Agri & Food (Af), Veehouderij (Vh)